

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Розробник: Мороз Є.О., к.с.н., асистент кафедри теорії та історії соціології

Факультет соціології

Кафедра теорії та історії соціології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана

« 30 » 08 2019 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри теорії та історії соціології

Сулаков В.І.

(підпис)

Протокол № 1 від « 30 » 08 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціологія соціальних груп

для студентів

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 054 «Соціологія»
освітній рівень бакалавр
освітня програма «Соціологія»
вид дисципліни вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2018/2019
Семестр 3
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладачі: Мороз Є.О.

Пролонговано: на 20 /20 н.р. ( ) « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20 /20 н.р. ( ) « » 20 р.
(підпис, ПІБ, дата)

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від « 30 » 08 2019 року № 1

Голова науково-методичної комісії Петренко-Лисак А.О.

(підпис)

« 30 » 08 2019 року

КИЇВ – 2019

1. Мета дисципліни – з опорою на першоджерела та результати соціологічних досліджень формування у студентів комплексу знань, пов'язаних з науковим розумінням носієологічних та онтологічних характеристик соціальних груп; продемонструвати пояснювальний потенціал «соціальної групи» у якості категорії загальної соціологічної теорії.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання базового поняттєво-категоріального апарату соціології
2. Знання теоретичних основ класичних соціологічних теорій
3. Вміти працювати з науковою літературою та першоджерелами

3. Анотація навчальної дисципліни: Дисципліна спрямована на формування професійних навичок ідентифікації ознак, класифікації та типологізації соціальних груп як ключового об'єкту взаємодії, кооперації та узгодження очікувань індивідів в межах соціальної структури суспільства. Дисципліна закладає основи сучасного наукового світогляду в контексті виокремлення соціальних груп, а також встановлення специфіки різних стадій процесуального виміру соціальних груп при формуванні та інтенсифікації соціальних взаємодій.

Практична реалізація отриманих навичок може бути застосована при підготовці рекомендацій щодо розробки інструментального забезпечення соціального прогнозування об'єкту соціологічного дослідження, пов'язаного з структурним виміром сучасного суспільства.

4. Завдання (навчальні цілі):

- 1) розвиток наукових уявлень про витоки, базові положення, понятійно-категоріальний апарат та основні пізнавальні суперечності соціології соціальних груп;
- 2) опанувати понятійним апаратом соціології соціальних груп;
- 3) опанування поглядів щодо критеріїв типології, характеристик, структури, функцій, ключових ознак ідентифікації соціальних груп в класичній та новітній соціології;
- 4) розширення професійних вмінь аналітично пов'язувати уявлення щодо координації взаємодії соціальних груп в межах структури сучасних суспільств крізь призму соціоструктурних процесів сьогодення (соціальної мобільності, класово-рольової диференціації, глобалізації, інтелектуалізації, індивідуалізації та віртуалізації суспільного життя тощо).

Це спрямовано на формування компетентностей:

- здатність застосовувати отримані знання для оцінки власної ефективності в комунікації (фк23)

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	базові засади та принципи основних теорій соціальних груп в соціології	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Контрольна робота, практичні завдання	10
1.2	соціологічні уявлення щодо сутності та ознак ідентифікації деяких типів соціальних груп в різних парадигмальних перспективах	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні завдання, аналітичне підсумкове завдання	30
2.1	аналізувати зміст актуальних дискусій в сучасній соціології щодо ролі та функцій соціальних груп	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Тест, практичні завдання, аналітичне підсумкове завдання	20
2.2	аналізувати та інтерпретувати наукові тексти з даної тематики	Лекція, практичне заняття, самостійна робота	Контрольна робота, практичне завдання	20
2.3	застосовувати теоретичні підходи та методологію аналізу до діагностики та	Лекція, практичне заняття, самостійна	практичні завдання, аналітичне	20

вирішення проблем координації взаємодій соціальних груп українського суспільства.	робота	підсумкове завдання	
---	--------	---------------------	--

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)				
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3
Застосовувати теоретичні підходи та методологію аналізу до діагностики та вирішення проблем координації взаємодій соціальних груп українського суспільства (прн29)	+	+	+		+
Виявляти стереотипи та знати шляхи їх подолання в сфері масових комунікацій (прн 30)			+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

- 1.Робота на практичних заняттях протягом семестру з тем 1 - 9. РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 та РН 2.2 – 40 балів/26 балів
2. Кр 1 з теми 1-3, РН 1.1, РН 2.2 – 15 балів/ 8 балів
3. Кр 2 з теми 4 -7, РН 1.2, РН 2.1 – 15 балів/ 8 балів
4. Аналітичне підсумкове завдання з теми 8-9, РН 1.2, РН 2.3 – 30 балів/18 балів

- підсумкове оцінювання: залік

7.2 Організація оцінювання:

1. Робота на практичних заняттях протягом семестру з тем 1-9 РН 1.1, РН 1.2, РН 2.1 та РН 2.2
2. Кр 1 з теми 1-3, РН 1.1, РН 2.2
3. Кр 2 з теми 4-6, РН 1.2, РН 2.1
4. Аналітичне підсумкове завдання з тем 7-9 РН 1.2, РН 2.3

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та практичних занять

№	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекцій	практичні	С/Р
1. Історико-соціологічний огляд становлення поглядів щодо сутності та класифікації соціальних груп в соціологічній теорії ХХ - початку ХХІ століття				
1.	Соціологія соціальних груп як наукова дисципліна	2	2	6
2.	Поняття «соціальна група» в соціології: генеза та становлення змісту	4	4	8
3.	Підходи до типології соціальних груп в соціологічних теоріях	4	4	8
Контрольна робота 1			2	
2. Структура та характеристика базових великих та малих соціальних груп у суспільстві				
4.	Соціальна група як елемент соціальної структури суспільства	2	2	8
5.	Велика та мала соціальні групи як предмет досліджень соціології	2	4	6
6.	Сім'я як мала соціальна група	4	4	6
Контрольна робота* 2			2	
3. Соціологічні дослідження динаміки соціальних груп				
7.	Натовп як форма масової поведінки людей та соціально-психологічний феномен	4	2	6
8.	Типи взаємодії в соціальній групі	2	4	6
9.	Лідерство і керівництво в соціальних групах	2	4	8
Всього :		26	34	60

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 26 год.

Практичні заняття - 34 год.

Самостійна робота - 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основа:

1. Гавриленко І.М. Соціологія. Кн. 1. Соціальна статика: навчальний посібник / І.М. Гавриленко. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2000. – 336 с.
2. Корнєв М.Н. Соціальна психологія: Навч. Посібник / Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. – К., 1995. – 425 с.
3. Кочанов Ю.Л. Как возможна социальная группа? / Кочанов Ю.Л., Шматко Н.А. (К проблеме реальности в социологии) // Социологические исследования. 1996. № 12.
4. Кричевский Р.Л. Психология малой группы: теоретический и прикладной аспекты / Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. – М.: Изд-во МГУ, 1999. – 298 с.
5. Кули Ч. Первичные группы / Кули Ч. // Американская социологическая мысль. Тексты. - М., 1994. - С.330-334.
6. Мертон Р. Связи теории референтных групп и социальной структуры // Мертон Р. Социальная теория и социальная структура / Р. Мертон. – М.: Хранитель, 2006. – 873 с.
7. Соціологія: Навчальний посібник/ За ред.С.О.Макаєва. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2003.
8. Фролов С.С. Социология / С.С. Фролов. – М.: Логос, 1996. – 357 с.9. Шаповал М. Загальна соціологія. - К., 1996. - С. 29-39.
9. Шкаратан О. И. Реальные группы: концептуализация и эмпирический расчет / Шкаратан О. И., Сергеев Н. В. // Общественные науки и современность. - 2000. - № 5. - С. 33-45
10. Штомпка П. Социология социальных изменений / П.Штомпка. — М. : Аспект Пресс, 1996. — 416 с.

11. Щепанский Ян. Элементарные понятия социологии / Ян Щепанский. – М.: Прогресс, 1969. – 240 с.

Додаткова:

1. Вебер М. Основные понятия стратификации // Человек и общество. - К., 1999. - С. 85-106.
2. Волошин О.Ф. Теорія прийняття рішень / Волошин О.Ф., Машенко С.О. - К: ВПЦ "Київський університет", 2006.
3. Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс. – К.: Основи, 1999. – С. 617-638
4. Ильин В. И. Теория социального неравенства (структуралистско-Конструктивистская парадигма) / В.И. Ильин. [Электронный ресурс]. – М.: Институт Социологии РАН, 2000. Режим доступа: <http://socnet.narod.ru/library/authors/ilyin/neravenstvo/1-3.html>.
5. Козер Л.А. Функции социального конфликта / Льюис Козер. - М.: Идея-Пресс, Дом интеллектуал. книги, 2000. - 205 с.
6. Кузьменко Т. М. Сутнісні характеристики та класифікація соціальних груп: референтна група: види та функції / Т. М. Кузьменко // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. - 2013. - Вип. 18. - С. 64-77. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2013_18_10.
7. Морено Я. Социометрия: Экспериментальный метод и наука об обществе / Я. Морено. – М.: Академический Проект, 2004. – 315 с.
8. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник / В.В.Москаленко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 624с.
9. Огаренко В.М., Малахова Ж.Д. Соціологія малих груп / В.М. Огаренко, Ж.Д. Малахова. – К.: ЦУЛ, 2005. – 292 с.
10. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер. – М.: Феникс, 1994. – С.638-639.
11. Тоба М. Вплив більшості та меншості групи на прийняття групового рішення // Збірник наукових праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені В.Стефаника, 2011.– Вип.16. – Ч.2. С.96-104.
12. Циба В. Т. Системна соціальна психологія: навч. посіб. / В. Т. Циба. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 358 с.